

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: فاطمه بدیعی فرد، ۱۳۹۵

تصویر پردازی هنری در دو مثنوی خسرو و شیرین و لیلی و مجنون نظامی

اشعار عاشقانه و غنایی در ادب فارسی از اواسط قرن سوم هجری یعنی از نخستین روزگار پیدایش شعر دری آغاز شد و قدیمی‌ترین آنها را در ادبیات بازمانده از حنظله‌ی بادغیسی می‌یابیم. لیکن دوره کمال شعر غنایی در زبان فارسی از قرن چهارم آغاز شد. نخستین غزل‌های (تغزل‌های) دل‌انگیز پارسی را رودکی و معاصر او شهید بلخی سرودند. در پایان قرن ششم هجری، نظم داستان‌ها بوسیله‌ی یکی از ارکان شعر پارسی یعنی نظامی گنجوی به حد اعلای خود می‌رسد. این داستان‌ها عبارتند از: خسرو و شیرین، لیلی و مجنون، هفت پیکر (بهرام‌نامه، هفت گنبد)، که با داستان حماسی تاریخی «اسکندرنامه» و منظومه‌ی تعلیمی حکمی «مخزن الاسرار»، «پنج گنج» یا «خمسه‌ی» نظامی را بوجود می‌آورند. نظامی با چنان مهارت و استادی خاص عشق و عاشقی را برای عاشق و معشوق در قالب نظم بیان می‌کند و با وجود گذشت قرن‌ها از زمان ظهور نظامی و سبک جدید شعر و شاعری توسط او، هنوز هم بدیع و نوآور در ادبیات فارسی بوده و هست و آثارش او را جاودانه نموده است و نهایتاً اینکه عاشق دلباخته را در مسیر سیر و سلوک الی‌الله قرار می‌دهد و او را از عشق جسمانی به عشق ربوبی پرواز می‌دهد. این پایان‌نامه در چهار فصل تنظیم شده است. فصل اول «مبانی نظری پژوهش»، فصل دوم «زندگی‌نامه و آثار نظامی»، فصل سوم «تصویر پردازی هنری در مثنوی خسرو و شیرین» و فصل چهارم «تصویر پردازی هنری در مثنوی لیلی و مجنون» می‌باشد. در پایان نیز به یک نتیجه‌گیری در مورد تصویر پردازی هنری در دو مثنوی پرداخته ایم.

کلیدواژه‌ها: نظامی گنجوی ادب غنایی، تصویر پردازی، لیلی و مجنون، خسرو و شیرین

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۱۰۱۹۴۲۰۲۲

تاریخ دفاع: ۱۳۹۵/۰۶/۱۶

رشته‌ی تحصیلی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: سیدعلی رضوانی

M.A. Thesis:

Art imagery in the Masnavi Khosrow and Shirin and Layla and Majnun military

Lyric and romantic poetry in Iranian literature has begun since the third century of the hejira, in other word the birth of Dary poetry and the oldest of this poetry can be found in

remnant of Badgisi, Hanzale literature. Although era of enrichment of the lyric poetry has started in the fourth century of hegira. First pleasing Persian sonnets have been composed by Roodaki and his contemporaries such as Shahid Balkhi. At the end of sixth century, rhyme of stories were perfected by one of majors of Persian poetry, Nezami Ganjavi. This stories includes: Khosro and shirin, Leyli and majnoon and Haft Peykar (Bahram Name, Haft Gonbad), which lead to historical and epic story of Eskandar Name and didactic and philosophic poetries such as Makhzan Asrar, Panj Ganj and quintuplet of Nezami. Nezami has instructed the love between the lover and beloved in such delicate expert and mastering that after decades passed from his advent and creation of a new style of poetry, they are still exquisite and novel in Persian literature and it can be said that his masterpieces has made him immortal and eventually he places the lovesick lover into the journey toward divine sight and feathers earthly love toward divine love.

This thesis has been developed in four chapters. First chapter is theoretical bases of research, the second one is about biography and artworks of Nezami, while the third chapter concerns artful imagery of Khsoro and Shirin lyrics and at last, fourth chapter would be artful imagery of Leyli and Majnoon lyrics. In the end, a conclusion about the imagery of this two masterpiece is made.